

Regeringskansliet
Finansdepartementet**Remiss av betänkandet Belägg för broms? Åtgärder för starkare incitament till lägre kommunalskattesatser****Sammanfattning**

Region Gotland avstyrker huvuddelen av utredningens förslag som innebär statliga åtgärder för att styra kommuners och regioners skattesatser. Följande ståndpunkter framhålls:

- Skattebroms- och skattesänkingsbidrag avstyrks då de påtagligt inskränker den kommunala beskattningsrätten och begränsar det kommunalt självstyret.
- Neutralisering av kopplingen mellan statliga skattereduktioner och kommunal skattesats avstyrks, då statens intention med skattereduktionen då faller.
- Ökade krav på planering, effektivitet och motivering av skattehöjningar kan i vissa delar tillstyrkas, men måste utformas med hänsyn till det kommunala självstyret.

Region Gotland betonar att kommunal beskattningsrätt är en grundläggande del av självstyret och att skattesatsvariationer speglar strukturella förutsättningar, politiska prioriteringar och ambitioner, inte bristande effektivitet. Staten bör främst säkerställa stabila och långsiktiga finansieringsförutsättningar snarare än att införa styrmedel som riktar sig mot skattesatser.

Region Gotland är positiv till förslaget om att ett system med konjunkturstabiliserande statsbidrag vid tillfälliga nedgångar i skatteunderlaget bör utredas vidare.

Yttrande**Övergripande synpunkter**

Region Gotland delar utredningens beskrivning av att kommunalskatten är en central finansieringskälla och en del av det kommunala självstyret.

Regionen delar däremot inte problembilden att variationer i skattesatser i sig motiverar statliga styråtgärder. Skillnader i skattesats beror i hög grad på:

- demografiska förutsättningar
- geografiska och strukturella kostnader
- ansvarsfördelning och ambitionsnivå

För Region Gotland, med sitt ö-läge utan fast landförbindelse och strukturella kostnadsutmaningar, är möjligheten att själv besluta om skattesatsen avgörande för att säkerställa likvärdig vård, omsorg, utbildning och samhällsservice. Region Gotland har också en särställning som en kommun med regionansvar. Regionen konstaterar att utredningen visar att det är regionskatten som förändrats sedan 2000 medan kommunalskatten i stort sett legat still i procentuell förändring. Region Gotland har för att tydliggöra utmaningen med att bedriva akutsjukhus med en befolkning på cirka 61 000 invånare delat upp kostnaderna på region- och kommunuppdraget. Det står utom allt rimligt tvivel att det regionala uppdraget kräver resurser som i dagsläget tas från det kommunala uppdraget. Den särställning som Gotland innehar måste uppmärksammas från den statliga nivån och lösas ut. En uttalad Ö-politik är ett sätt att hantera detta.

Det kommer vara mycket utmanande för regionerna att hantera den demografiska förändringen med en åldrande befolkning, då utifrån presumptionen att fler kommer behöva vård. Kommunerna har i det sammanhanget en bredare verksamhet där t ex förskola och skola behöver ställa om till en mindre omfattning som kan möta demografin. Det är i sig inte konstigt att staten kan se med oro på den kommande kostnadsutvecklingen för sektorn. Region Gotland anser dock att det inte är en begränsning i form av avgifter vid förändring i skattesats som leder rätt. När försörjningskvoten minskar måste staten ta ett ansvar för att vi som nation ska klara de utmaningarna. För att prata klarspråk handlar det om att ambitionshöjningar behöver finansieras fullt ut (enligt finansieringsprincipen) och att urholkningen av de generella statsbidragen byts till indexering som följer prisutvecklingen för sektorn.

8.1 Förslag om skattebroms och skattesänkingsbidrag

Utredningen föreslår ett system där skattehöjningar medför avgift och skattesänkningar ger bidrag.

Ställningstagande

Region Gotland avstyrker förslaget.

Skäl

Region Gotland bedömer att:

- Förslaget innebär ett direkt ekonomiskt ingrepp i beskattningsrätten.
- Regioner med ökade kostnader kan behöva höja skatten ytterligare för att finansiera avgiften.
- Det riskerar att leda till en underfinansiering av välfärden snarare än till en effektivisering.

Vidare är det enligt utredningen osäkert vilka effekter systemet får, vilket talar emot införande. Region Gotland bedömer att förslaget inte uppfyller proportionalitetskravet i regeringsformen.

8.1.2 Förslag om förändrade skattereduktioner

Förslaget innebär att statliga skattereduktioner framöver inte längre ska påverkas av kommunala skattesatser.

Ställningstagande

Region Gotland avstyrker förslaget.

Skäl

Region Gotland anser att:

- Förslaget innebär en förändrad finansiering mellan stat och kommunsektor.
- Det leder till att effekterna av skattebeslut blir mer kännbara lokalt, vilket kan förstärka ekonomiska skillnader mellan kommuner och regioner.
- Det riskerar att försämra legitimiteten i det kommunala skattesystemet.

Det svenska skattesystemet är komplext och förändringar innebär att det ibland blir kostnadseffekter för staten och ibland för kommuner. För att undanröja ytterligare undantagsregler så är rätt väg framåt att förenkla skattesystemet.

8.2 Krav på effektivitet, planering och motivering

Utredningen föreslår åtgärder som syftar till att främja en inriktning på effektivitet i kommunal verksamhet och till att det ska finnas genomtänkta planer för skattenivån. Det föreslås också att skälen för att höja skattesatsen ska anges i budgeten, i syfte att skapa öppenhet och insyn när det gäller de överväganden som görs när skatten höjs.

Ställningstagande

Region Gotland tillstyrker delvis förslagen.

Skäl

Region Gotland delar ambitionen om:

- god ekonomisk hushållning
- transparens i skattebeslut

Samtidigt bör:

- kraven inte utformas så att de innebär detaljstyrning av politiska prioriteringar
- lokala och regionala förutsättningar fortsatt vara styrande

Förslag om att motivera skattehöjningar i budget kan bidra till ökad transparens men det är få om ens inga kommunal- eller regionalpolitiker som tar lätt på ett beslut om förändring av skattesats. Region Gotland anser att regelverket kring god ekonomisk hushållning räcker gott som grund för att skattebeslutet redan idag motiveras när styrelsen lämnar budgetförslaget till fullmäktige.

8.3 Allmänna förutsättningar

Ställningstagande

Region Gotland tillstyrker huvudinriktningen.

Skäl

Region Gotland instämmer i att:

- statlig styrning och finansiering påverkar skattesatser

- oförutsägbara statsbidrag försvårar långsiktig planering
- kostnadsövertvältning från staten ska undvikas

Region Gotland vill dock särskilt betona behovet av:

- långsiktiga och generella statsbidrag som värdesäkras
- tydlig ansvarsfördelning mellan stat och region/kommun
- finansiering i sin helhet av ändrad ansvarsfördelning eller nya/ändrade uppdrag
- skattehöjningar uteslutande sker i kommuner med låg skattekraft och att staten därmed behöver ta ansvar för att kommuner och regioner har likvärdiga förutsättningar att bedriva verksamheten inom landet
- staten behöver införa investeringsbidrag för sektorns omfattande investeringar i infrastruktur såsom VA-nät och sjukhusbyggnader.

Region Gotland

8.4 Konjunkturstabiliserande statsbidrag

Förslag från utredningen om att staten bör utreda hur ett system med automatisk konjunkturstabilisering av skatteunderlaget kan utformas.

Ställningstagande

Region Gotland tillstyrker att frågan utreds vidare.

Skäl

Ett system som minskar behovet av tillfälliga skattehöjningar vid lågkonjunktur är principiellt positivt och kan bidra till stabilitet.

Avslutande synpunkter

Region Gotland bedömer att utredningens huvudförslag minskar handlingsutrymmet i ekonomiskt pressade situationer, riskerar att öka finansiell osäkerhet och kan påverka möjligheten att upprätthålla likvärdig vård, omsorg, utbildning och samhällsservice.

Region Gotland vill understryka att den kommunala beskattningsrätten är en central del av självstyret. Statliga styrmedel bör i första hand riktas mot förutsättningar, inte beslut om skattesats. En långsiktigt hållbar utveckling av skattesatser kräver stabil finansiering, inte sanktioner.

Regionstyrelsen

Meit Fohlin
Ordförande Regionstyrelsen

Stefan Hollmark
Regiondirektör